

[הערה 1]

[הערה 2]

בדין כהן להשתמש בכהן

קדושים שהרי שניהם מאותו השבט וכיון שנתקדשו באותה קדושה ליכא פחיתות שישמש אחד את חברו, או דלמא שהקדושה נאמרה בעצמותו של כהן דאין לו לעשות מלאכה עבור השני לרום חשיבותו וקדושתו, ואין מקום לחלק בין כהן שעובד ישראל לכהן העובד כהן אחר משבטו, כיון דעצם המציאות שעובד לשני הוה בזיון עבורו.

ולכאורה עלינו לחקור בגדרי מצוות וקדשתו אם יכול הכהן למחול על כבודו, דמצינו פלוגתא בפוסקים אי מהני מחילת כהן לשמש ישראל, ומשם נבוא לפשוט ספיקא דילן אם כהן יכול לשמש חברו, כיון דאם יכול למחול משמע דזהו כבודו האישי וע"כ י"ל דלא יכול לשמש כהן אחר, ויבואר להלן בהרחבה.

במרדכי בגיטין (תס"א) הביא מעשה בתלמיד ר"ת שיצק על ידו מים והקשה תלמיד אחר הא שנינו בירושלמי המשמש בכהונה הרי זה מעל, והשיב ר"ת שאין קדושה בזמן הזה דקי"ל בגדים עליהם קדושה עליהם ואי לא לא, והקשה אם כן כל מיני קדושה לא ליעבד להו ושתק ר"ת, והשיב הר' פיטר דנהי שיש בו קדושה מ"מ יכול למחול,

דרשו חז"ל (גיטין נט.) תנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה, לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון וילפינן מקרא (ויקרא כ"א ח') ד'וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב' דיש לכבד זרעו של אהרן הכהן משום דיש קדושה יתירה בשבט לוי המשרתים בבית ה', ומצווים כל ישראל לכבדם לפתוח ראשונה בכל דבר שבקדושה וכדו'. ואיפסיק להלכה סוס"י קכ"ח.

ובמו"כ אסרו חז"ל להשתמש בכהן, ואיתא בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ה) המשתמש בכהונה מעל והוא נכלל נמי במצות וקדשתו, ונחלקו הראשונים [חינוך (מצוה רס"ט) ורמב"ם בסה"מ (עשה ל"ב) ותוס' בחולין (פו. ד"ה וחייבו) ועוד, ועיין במג"א (ס' ר"א סק"ד) ובמהר"ם שיק (ס' נ"ט)] אם הוא איסור דאורייתא או דקרא אסמכתא בעלמא הוא, אך מ"מ זה ברור שאסור להשתמש בכהן דכ"ש שאם נצטוו ישראל לכבדם ולקדשם, דאסור לנהוג בהו דרך בזיון.

ויש לברר במצוה זו אי נאמרה דווקא לכלל ישראל שעליהם לכבד את שבט הכהונה מפני מעלתם וחשיבותם, אבל כהן בכהן מותרים להשתמש אחד ברעהו כיון דשניהם

משום שלא יהיו משתמשין במלאכת הדיוט כשמשמשין לגבוה.

אך בספר החינוך (רס"ט) כתב להוכיח מלשון הספרא 'וקדשתו על כרחו' כלומר שזאת המצוה ישראל נצטוו בה ואין זה תלוי בבחירת הכהן, ועוד הוסיף בהמשך דבריו משורשי המצוה לפי שידוע כי מכבוד האדון לכבוד משרתיו ובכל עת כבדינו הכהנים נזכור ונקבע במחשבותינו כבודו ברוך הוא וגדלו, ובזכות המחשבה הזכה והמעולה והרצון הטוב תחול ברכתו ברוך הוא וטובו הגדול עלינו וכו'.

משמע שכבוד הכהנים הוא בעצם כבוד השי"ת ועל כן לא שייך בזה מחילת הכהן, ואינו דומה לרב שיכול למחול על כבודו כמו שדרשו חז"ל 'בתורתו יהגה' וכיון שתורתו דיליה היא מהני מחילתו, וכן באב שמוחל לבניו על כבודו דמהני.

ובספר המצוות להרמב"ם (ל"ב) נראה דסבר נמי כדעת החינוך, שביאר דצונו לכבד זרע אהרן ולנשואם ולרוממם ונשים מדרגתם מדרגה קודמת וראשונה ואפילו אם ימאנו אותו לא נשמע מהם, וזה כולו הגדולה לקל יתעלה אחר שהוא לקחם ובחרם לעבודתו ולהקריב קרבנותיו.

ובספרי הפוסקים נחלקו להלכה בשאלה זו, בספר מחצית השקל (ס' קב"ח סע"ה)

כדאמרין בקידושין (כא:) אין עבד כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום, והשתא בלא הך טעמא שנעשה בעל מום תיקשי היאך מצי משתעבד ביה, אלא ודאי מצי מחיל והלכך איצטריך לטעמא דבעל מום דאל"כ היה נרצע, עכ"ד. משמע דסבר שכהן יכול למחול על קדושתו כמו אב או רב שיכולים למחול על כבודם.

ובאמת דראייתו מקידושין אפשר לרחות דהתם הרוויח הכהן ממון בעבודתו ושרי לעשות כן לפי הרבה מן הראשונים, ולא חשיב כלל לביוזי כלפי כהן היכא שהחליט בדעתו לעשות כן, משום דמרובה הרווח על ההפסד, וכ"ה להדיא בסמ"ג (פ"ב). אך בהגמ"י (פ"ג ה"ח מהל' עבדים) חלק וסבר דאסור לכהן להשתעבד לישראל והוא אמור אף כשנוטל שכר על מעשיו.

ובחידושי חת"ס (גיטין נט:) ביאר סברת החילוק שהשיב ר"ת דבזמן שבית המקדש היה קיים ובגדיהם עליהם איכא בזיון להקב"ה שמשרתים בבית ה' ובנוסף משמש אף ישראל אחר, אבל האידנא בעוונותינו הרבים שאין בית המקדש קיים והכהנים בין כך אינם עוסקים בעבודתם, שרי לשמש ישראל אחר וליכא בזה בזיון כבוד ה' וכבוד שבט הכהונה. וכ"ה להדיא במהרש"א בחידושי אגדות (ובחים קמז:) שכתב בטעם שאסור להשתמש בכהן,

¹²³⁴⁵⁶⁷ ¹²³⁴⁵⁶⁷

מבואר להדיא דלא מהני מחילה אפילו בכהן לכהן ולכן אסור לשמש כהן חבירו. ובבאר היטב (שם) משמע דיכול כהן לשמש לכהן אחר ושרי לעשות עבורו מלאכה, ודחה הראייה מעבדו של רבא שהיה כהן ועשה מלאכה לרבא כיון שאף רבא היה כהן וע"כ ליכא ריעותא לכהן לעבוד כהן.

ונראה ביסוד מחלוקתם שתלוי בחקירה מהו הביזוי שיש לכהן בעשיית מלאכה עבור ישראל, אם נאמר שהפחיתות בעצם שעבודו לישראל הפחות ממנו בקדושה, וחשיב הורדה מכבודו כשמשועבד אליו ואין מתאים לנהוג כך למשרתי ה' אשר יעבדו וישרתו את הרחוקים מהם בבית ה', או דלמא שהפחיתות היא בעצם עשיית המלאכה על ידי כהן המשרת בבית ה' בבית הישראלי וזה שנחשב לביזיון, וממילא יש מקום לומר שכל זה דווקא היכא שמבקש הישראלי מן הכהן לעבוד אצלו ואין לו אפשרות לסרב, אבל כשיבוא הכהן מעצמו לעשות לידיו מלאכה בבית אין בכך ביזיון כיון שבזה מסכים הכהן לעשות המלאכה בעבורו וניכר הדבר שיש לכהן הנאה ורווח.

ונראה שעיקר הנפקותא אם הביזיון בשעבוד לישראל או בפעולה לישראל, דווקא לפי שיטת הראשונים דכל מצוות וקדשתו נאמר לכבד את הכהן לרום מעלתו, וזהו כבוד מיוחד כמו כבוד רבו וכדו' ומהני בזה רצונו

האישי של הכהן למחול על כבודו, אבל להני שסברי דכבוד הכהנים הוא כבוד ה' לא יהני חילוק בהאי נפקותא ולעולם לא מצי למחול על כבודו.

ויש לדייק מדברי הביאור הלכה שכתב דמותר לכהן לעשות מלאכה עבור כהן אחר 'ומ"מ יש להיזהר מלעשות מלאכה שבזויה ביותר', פירוש דבריו דכל מלאכה יכול האדם לשער אם כלפיו נחשב פעולה זו לביזיון, ואי נימא דמצוות וקדשתו עיקרה לכבד את ה' על ידי כבוד הכהנים לא יהני ליה הא שיחלק בין מלאכה הבזויה בעיניו או לא, כיון שכל פעולה של כהן לפחות ממנו בבית ה' הוי כבזיון לקדושת הכהן.

ואחר כן הראוני מפורש בדברי הט"ז (סקל"ט) שכתב להדיא וז"ל נ"ל דיכול למחול משום דיש לו הנאה מזה ולא אסרה התורה עליו מידי דהוא הניחה לה בכך, אם לא במה שאסרה התורה בפירוש.

עוד נראה לחלק אם מצוות הכבוד היינו כבוד לכהנים גרידא, או שמונח בזה כבוד ה' שמכבדים את משרתיו, דמצינו במשנה למלך בהל' עבדים (פ"ג ה"ח) דמייתי ירושלמי בברכות (פ"ח ה"ה) המשתמש בכהונה מעל דכתיב אתם קדש והכלים קדש. ומתלמודא דידן (קידושין כא:) משמע דלא מימעיט כהן אלא מרציעה אבל אה"נ

דנמכר. והביא שם סמ"ג (פ"ג) שיישב דלא אמרינן דאסור להשתמש בכהונה אלא בחנם אבל בשכר שרי. ועוד תירץ שם בשם מהר"ש יפה דליכא איסור להשתמש בכהן שאינו מיוחד.

התוספות

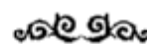
ונראה מתירוצם כהאי סברא דכבוד שבט הכהונה היינו דווקא לכבוד הכהנים, ולכן שייך בהם שומא אם עדיף לו השכר ממעשי ידיו על ביזיון העבודה, דבזה שעובד בכזאת עבודה מגלה בדעתו שאין זה ביזיון עבורו בשעבוד תמורת הרווח, אך שכבודם תלוי בכבוד ה' אינו ניתן לשקול דעתם בשכר עבודתם.

עוד יש לדחות הראיה מקידושין ע"פ דברי הכף החיים (סי' קכ"ח ס"ק רפ"א)

5234567

דהתם אפשר לואקמיה שמיירי בארון כהן ולכן היה שרי ליה להשתמש בעבד כהן והיה צריך להגיע לסברא דעבד נרצע הוי בעל מום.

ועל כרחק י"ל דאם כהן מצי מחיל על כבודו, היינו דזה כבודו האישי כמו כבוד רבו וכבוד אביו, וע"כ נראה דאף לכהן אחר יאסר להשתמש בו כיון דעצם עשיית מלאכה לשני בלא שירותים ממעשיו איכא ביזיון כשלא מחל על כבודו, אבל אי נימא דאינו יכול למחול על כבודו, היינו דהוי כבוד ה' בכך ששמתכבדים שבט הכהונה, ואז יש מקום לומר דכשעושה מלאכה עבור חבירו מאותו השבט ליכא ביזיון לכבוד ה' בכך ורשאי לעשות כן.

מכתב מהגאון רבי מאיר לייב ריזל שליט"א

1234567

בענייני וקדשתו לכהן קטן או בעל מום

דרגא וכמו דבעל מום הוה בחיוב מצות
וקידשתו אע"פ דאינו בר עבודה הכי נמי כלפי
הקטן יהיה חיוב וקדשתו.

לכבוד ידידי הרה"ג ר' חיים משה שליט"א
בן ידיד נפשי מוקיר רבנן
הנה"ח ר' חנוך שליט"א

והנה המרדכי בגיטין (ס' ת"א) מביא תשובת
הר"מ וז"ל אשר שאלת מורי ה"ר אשר,
בקדושת כהן לפתוח ראשון אם הרשות בידו
ליתן רשות לישראל לברך לפניו בסעודה,
וג"ל שהרשות בידו כדמשמע סוף פ' הניזקין,
אלו דברים אמרו מפני דרכי שלום כהן קורא
ראשון ואחריו לוי ואחריו ישראל, ופריך בגמ'
מפני דרכי שלום, דאורייתא הוא.

במג"א (ס' רפ"כ ס"ק) כתב אם אין כהן אלא
קטן קורא אותו, ומפרש בלבושי שרד
משום מצות עשה 'וקדשתו', אבל בלוי אני
מסופק אם יקרא לכהן פעמיים (רי"ט ס' קמ"ה),
ורדב"ז כתב דאין קורין לכהן קטן למנין ג'
אבל קורין למנין ז', ולי נראה דמצות עשה
דוקדשתו לא נאמר על כהן קטן דהא כתיב
'כי את לחם אלהיך הוא מקריב' וקטן לאו בר
עבודה הוא, והאידינא לא נהיגי לקרות לקטן
אלא למפטיר, עכ"ד המג"א.

אמר אב"י לכדמר וכו' עד דמסיק אם בא
לחלוק כבוד לרבו או למי שגדול הימנו
הרשות בידו ואמר מר לא שנו אלא בסעודה
אבל בבית הכנסת לא דאיתי לאנצויי, פירש"י
וז"ל לענין קריאת התורה בביהכ"ג אין כהן
חולק כבוד ללוי ולא לישראל דלא ליתו שארא
לאינצויי ולומר אנא קרינא ברישא, והיינו
דקתני במתני' כהן קורא ראשון בתורה ואין
רשאי לחלוק כבוד לרבו ולשנותו מפני דרכי
שלום, עכ"ל.

העולה מן הדברים דיש מחלוקת אחרונים
לגבי קטן אם שייך במצות וקדשתו,
הרי"ט סבר דשייך במצות וקידשתו, והרדב"ז
סבר דאין שייך מצות וקדשתו, והמ"א סובר
כרדב"ז דקטן לאו בר עבודה הוא. והנה הקשה
הרע"א על דברי המג"א וז"ל, לענ"ד הא איתא
בספרי (הובא בחינך להרא"ה מצוה רס"ט) ד'קדושים
יהיו לאלקיהם' אתי לרבווי דמחוייבים לקדש
כהן בעל מום אע"ג דאינו בכלל 'את

אלמא הא דקאמר כהן קורא ראשון היינו
מצוה לישראל להקרות לכהן ראשון,

קרנן ה' אלקיך הוא מקריב' ע"ש. משמע
דסבר הרע"א שקטן ובעל מום באותו

אבל אי קאמר כהן אני ומוחל על כבודי הדין שמחול כמו הרב שמחל על כבודו דכבודו מחול דאורייתא דיליה הוא, כ"ש כהן שהכהונה ניתנה לו ולזרעו עד עולם בברית מלך דכתיב 'והיתה לו ולזרעו אחריו ברית אבד' וכו' וכן בפרשת קרח כתיב כמה פעמים 'כהונתכם' אלמא שהכהונה שלהם הוא ולא דמי למלך שמחל על כבודו דאין כבודו מחול.

והשתא ע"כ ההוא דגיטין הכי מיפרשא כהן קורא ראשון כמ"ש בתורה, על כרחך מצוה דאורייתא לקרותו ראשון היכא דלא מחליה ליקריה, ואפילו היכא דמחיל ליקריה דהשתא לא הוי מצוה דאורייתא אפ"ה קורא ראשון מפני דרכי שלום, דלמא אתי לאינצויי, וה"מ בבהכ"נ אבל בסעודה דלא אתי לאינצויי אי מחיל שפיר דמי, ולא כמו שכתבתי דכיון דיליף מוקדשתו יכופו אותו, דה"מ גבי נושא נשים בעבירה אבל לפתוח ראשון ולברך ראשון דלא הוי אלא לכבודו יכול למחול דאטו ליטול מנה ראשון אם לא רצה ליטול וכי תיסק אדעתין למימרא דיכיפנו, חלילה מלומר כן ואם שונא מתנות תבוא עליו ברכה, אלמא לא אמרינן דיכפנו אע"ג דמוקדשתו יליף.

בהגהות מרדכי (גיטין חס"א) מביא מעשה בכהן שיצק מים ע"י ר"ת והקשה תלמיד אחד הא שנינו בירושלמי המשתמש בכהונה מעל, והשיב לו דאין בהם קדושה בזה"ז

דקי"ל בגדיהם עליהם קדושה עליהם ואי לא לא, והקשה א"כ כל מיני קדושה לא ליעבד להו ושתיק ר"ת. והשיב ה"ר פטר דנהי דיש בהם קדושה יכולים למחול כדאמרינן פ"ק דקידושין אין כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום, והשתא בלא האי טעמא תיקשי היאך מצי משתעבד ביה, אלא ודאי מצי מחיל והלכך איצטריך לטעמא דבעל מום. עכ"פ רואים מרבינו פטר דאף בעל מום מחוייבים לכבדו, דאי אין חיוב לכבד נרצע, מה ראיית רבינו פטר דמצי מחיל על כבודו, הא יכולים לתרץ דירצע וממילא יהיה מותר להשתעבד בו, אלא ודאי צ"ל דאף לבעל מום מחוייבים לכבדו.

והנה הרמב"ם לא מביא דין דכהן בעל מום שמחוייב לכבדו, ומסביר המנח"ח (רס"ט) ברמב"ם דהגמ' בקידושין חולק על הספרא שהביא הרע"א לעיל, דלא ניח"ל לרמב"ם תירוצו של הר"פ דמהני מחילה להשתעבד בו והכהן יכול לחזור בו מן המחילה, וממילא מוכרחים לתרץ שכיון שאחר הרציעה יהיה בעל מום וממילא יהיה מותר להשתעבד בו, ולכן ממעטים מהפסוק דאסור לרצוע, אמנם קשה להרמב"ם מאיפה ילמד דין מחילה, דהרי בגמ' בקידושין א"א ללמוד משום דיתרין דבעל מום אין חיוב לכבדו.

ומצינו בט"ז (סי' קכ"ח סקל"ט) שהקשה על דין הרמ"א שהביא דברי הגמ' הנ"ל ופוסק דאסור להשתמש בכהן אפילו בזה"ז

והוה כמעילה בהקדש אם לא מחל על כבודו. וק"ל דהא ילפינן מוקדשתו דאף בע"כ, ואם נשא אשה ^{היא} גרושה כופין אותו עד שיגרשנה כדאיתא בהאשה רבה דאם לא רצה מייסרין אותו ביסורים ואמאי לא נימא שמוחל על כבודו. ונ"ל דהטעם שיכול למחול משום דיש לו הנאה מזה ולא אסרה תורה היכא דניחא להו, חוץ ממקום שאסרה עליו התורה בפירוש, ומביא ראיה "ביתת בהמתו בשבת דמותר להניח לבהמה לאכול ולעקור מן המחובר, ולכאורה היה מקום להקשות דלא עבד שביתה, אלא כל היכא דאית ליה הנאה ^{אפשר להכחיש} לאו מלאכה הוא. ולכן צ"ל דס"ל לרמב"ם

^{האשה רבה}

דכל היכא דאית לכהן הנאה בעבודתו לאו עבודה הוא ולכן יכול למחול.

ולענין שהובא לעיל דרמב"א ליכא כיבוד בכהן קטן והקשה עליו הרע"א, איכא למימר דס"ל לרמב"ם דאף שבעל מום אין חיוב לכבדו אפשר ללמוד בכהן גדול דיכול למחול משום הנאה שיש לו. אבל הרמב"ם בסה"מ מביא את הספרי ^{דמחוייבים} דמחוייבים לכבד כהן בעל מום, וע"כ חייבים לחלק בין קטן לבעל מום, שקטן רשאי לאכול אך אינו מחוייב משא"כ בבעל מום שמחוייב באכילתו משמע דיש לו קדושה יותר מקטן.

^{אפשר להכחיש}

שימוש כהן לרבו המובהק

מאן דמתרגם לי וכו' מובילנא מאניה לבי מסותא, ומלאכה זו בזויה היא דאפילו לבקש מעבדו העברי לעשות זאת אסור, ואיך היה ר"י רשאי לבזות את עצמו כ"כ. וע"כ משום דר' יוחנן היה חושב את המתרגם לרבו ותלמיד לרבו שרי אף להתבזות דתלמיד לפני רבו כע"ה, ומכאן הוכיח דאף תלמיד שהוא כהן רשאי להבזות עצמו בפני רבו, והדגיש שם דאף למ"ד דאין כהן יכול למחול על כבודו מ"מ לא עדיף מת"ח דאינו רשאי להבזות עצמו ואפ"ה לרבו שרי.

ותמהתי בסברתו לדמות בזה, דהרי ת"ח רשאי למחול על כבודו משום דתורתו דיליה הוא, אלא שאמרו ז"ל דמשום כבוד התורה לא ינהוג עצמו בביזיון, ולכן בגוונא שמבזה עצמו בפני רבו זהו גופא כבוד התורה הגדול ביותר, אך כל זאת מכיון שהוא בעה"ב על כבוד התורה שלו ולכן יכול לנהוג בשיקול דעתו היאך לפעול במעשיו, אבל כהן דקדוש בקדושת השבט הוי קדושה בעצמותו ולא ניתן למחילה אף כשהדבר נוגע לכבוד התורה דרבו, דהוי שני סוגי כבוד (עיין בהרחבה בס' הקודם) וכמו דמצינו בדין שאף ת"ח לוי נוטל ידי הכהן קודם נשיאת כפים וכמו שעולה לקריאת התורה לאחר שעלה הכהן ראשון, ה"נ בדברים השייכים לכבוד שבט הכהונה א"א למחול ולבזות עצמו.

איתא במגילה (ז:) רבה שדר ביד אביי למרי בר מר מלא מסקא דקשבא ומלי כסא קמתא דאבשונא. והקשה בהגהות פור"י (שם) דהא אביי היה כהן כדאיתא בחולין (קלג.) ואיך השתמש רבה בכהן לצרכי עצמו, דהלא איתא בירושלמי (פ"ח דברכות ה"ה) דכל המשתמש בכהונה מעל.

והנה יש להדגיש דעבודה קלה שדרך העולם לעשות אחד לרעהו נראה דשרי ולא מיסתברא למימר דיאסר לשאול כלי או חפץ מכהן, ומצינו כע"ז בכמה וכמה מקומות בש"ס, כגמ' ביבמות (ז:ק) איתא א"ל רב יוסף לאביי הב ליה סנדלך, אע"ג דאביי היה כהן, ועוד איתא בגמ' בשבת (קמו.) דא"ל ר"י לאביי הב לי כותמאי, וכ"ה בכמה דוכתין ואכמ"ל.

ואולי אפשר לתרץ קושיית הפור"י ע"פ דברי חז"ל בכתובות (צו.) דכל המונע תלמידו מלשמשו כאילו מונע ממנו חסד ואף פורק ממנו יראת שמים, ולפי"ז צ"ל שרבה סבר להתיר להשתמש בכהן תלמידו, היכא שיש לכהן הנאה בשימושו בין הנאה רוחנית ובין הנאה גשמית, וע"כ כיון דאביי עשה חסד לרבו והתווסף לו יראת שמים ע"ז, היה שרי לרבה לעשות כן ולהשתמש בתלמידו.

וראיתי באחד מספרי הפוסקים שהביא ראיה מגמרא בעירובין (כו:) דר' יוחנן אמר

ובספר החינוך (רס"ט) כשמנה מצוה זו דיש לקדש שבטו של אהרן הכהן כתב להוכיח מלשון הספרא שדין וקדשתו על כרחו הוא, כלומר שזאת המצוה ישראל נצטווה בה ואין זה בבחירת הכהן. ומשורשי המצוה לפי שידוע כי מכבוד האדון לכבד משרתיו ובכל עת כבדינו הכהנים נזכור ונקבע במחשבותינו כבודו ברוך הוא וגדלו, ובזכות המחשבה הזכה והמעולה והרצון הטוב תחול ברכתו ברוך הוא וטובו הגדול עלינו.

משמע דסבר שכבוד הכהנים אינו דבר אישי ופרטי לכל כהן בפנ"ע, אלא הוא כבוד השי"ת שמכבדים משרתיו וע"כ לא שייך בזה דעת הכהן למחילה, ואינו דומה דין זה לרב שמחל על כבודו דכבודו מחול (קידושין לב.) דכתיב בתורתו יהגה יומם ולילה ותורתו דיליה היא, וכך נמי ההלכה באב שמחל על כבודו דמהני בזה לבניו.

איברא דכבר הובא לעיל דברי המרדכי במסכת גיטין (תס"א) בתלמיד של ר"ת שיצק על ידיו מים והקשה תלמיד אחר הא שנינו בירושלמי (פ"ח דברכות ה"ה) המשמש בכהונה הרי זה מעל, והשיב ר"ת שאין קדושה בזמן הזה דקי"ל בגדים עליהם קדושה עליהם ואי לא לא, והקשה אם כן כל מיני קדושה לא ליעבד להו, ושחק ר"ת. והשיב הר"י פיטר דנהי שיש בהם קדושה גם ללא הבגדים שעליהם, יכולים למחול עליהו.

וכתב בספר מור וקציעה (סי' קכ"ח) שוודאי דלא שתק ר"ת מחמת שלא ידע להשיב, אלא דלא בעי לאחזוקי טיבותא לנפשיה שמגיע לו השימוש הזה.

אמנם אף אי נימא דלא מהני לכהן למחול על כבודו, משום דכבוד שבט הכהונה הוא שזכו לעבוד בבית ה' וכבוד ה' שמכבדים משרתיו, הכא איכא סברא להתיר להשתמש ע"י הכהן, כיון דמכבד רבו משום גדלותו בתורה ועבודה, ממילא לא חשיב שמוריד מכבודו בזה, אלא אדרבה כבוד ה' הוא שמכבדים את עמלי תורתו.

איברא דאכתי איכא למימר דהווי שני סוגי כיבודים ויש להם שני גדרים שונים, ואף שבעלמא איכא נח"ר קמיה הקב"ה כשמכבדים את עוסקי תורתו, אך מ"מ הכא שאני דהוא על חשבון כבוד בית ה' ואיכא זילותא כשמשרתים עוד אדם חוץ מבית ה'.

עוד אפשר לומר דבכה"ג שהכהן מרוויח ממעשיו ליכא כלל ביזיון לשבט הכהונה (עיין ט"ז סי' קכ"ח סקל"ט), וכל הא דסבר המנח"ח דאין באפשרות הכהן למחול על כבוד השבט מיירי כשבא לעבוד בסתם אצל הישראל ללא טעם וסבה מוצדקת, אבל כשמתן שכרו בצדו ונהנה מעבודתו ליכא ביזיון, ולא שנא בין הנאה גשמית להנאה רוחנית וע"כ המשמש את רבו דזוכה בסגולות שאמרו חז"ל אזי ליכא למיחש לביזיון קדושת הכהונה.